

[Deze lezing werd gehouden op de jubileumbijeenkomst t.g.v. het 40-jarig auteursjubileum van André F. Troost, hij was in oktober 40 jaar auteur bij KokBoekencentrum Uitgevers.]

André Troost als pastor

Door Harmen van Wijnen

Ik was wat verrast toen Arjen van Trigt afgelopen zomer contact met mij opnam met de vraag of ik een bijdrage wilde leveren aan dit evenement – de 40 jaar betrokkenheid van André als auteur bij (Kok)Boekencentrum. De verrassing had meerdere lagen, maar betrof met name het aan mij toebedachte thema “André Troost als pastor”. Wie ben ik – dacht ik – om daar een juiste duiding aan te geven. Zeker toen ik vervolgens vernam wie de anderen waren die een bijdrage zouden geven. Wim Dekker als top theoloog van de afgelopen decennia en Hanna Rijken die inmiddels met de groten der aarde optreedt.

Toch heb ik deze uitnodiging ruimhartig aangenomen omdat jij André juist op dit onderwerp “André als pastor” erg veel voor mij hebt betekend.

Goed om eerst wat achtergrond te schetsen voor de aanwezigen voor deze misschien wat onverwachte en ongedachte bijdrage.

Het is als volgt:

- In het najaar van 2006 zat ik in de afronding van de deeltijd opleiding theologie. Ik was in 2000 aan deze studie begonnen als hobby om naast mijn drukke werkzaamheden ook op gestructureerde wijze te kunnen lezen, studeren en reflecteren op de zin van het leven. Maar om de studie volledig af te ronden moest je in die tijd van de duplex ordo ook het kerkelijk examen doen. Dat onderdeel kende ook het vicariaat om praktijkervaring op te doen. Leren preken vond ik leuk, maar de andere onderdelen (catechese, pastoraat etc.) had ik eigenlijk geen zin in. Daar probeerde ik mijn snor te drukken. Bert de Leede was toen de rector van het seminarium op Hydepark en die ging daar over. Catechese ervaring opdoen vond ik niet nodig, ik was toen directeur van de HGJB. Dan moet je dat toch kunnen. Pastoraat vond ik ook niet nodig, ik had toch al genoeg levenservaring en genoeg meegemaakt in het leven...
- Bert trapte daar niet in maar zag ook wel in dat ik een speciale behandeling nodig had en zo regelde hij een speciale begeleider voor mijn vicariaat.
- Zo belandde ik dus nu precies 15 jaar geleden in Heusden als vicaris bij André Troost. En heb ik in het najaar van 2016 als leerling een aantal maanden mogen meelopen met André in de gemeente van Heusden.

Vanuit deze leerervaringen heb ik de vraag die voor vanmiddag op tafel ligt “Wie is André als Pastor” proberen te beantwoorden. In de stijl van André probeer ik dat systematische gerubriceerd en tegelijk ook persoonlijk te doen.

Even tussendoor: over dat systematische... ik was onder de indruk van de werkwijze van André als predikant, volgens mij is dat ook een noodzakelijke eigenschap voor een pastor om zo altijd ruimte in je agenda te hebben.

- Hoe je boeken waren gesorteerd op je studeerkamer
- Hoe je een meester was in het vooruit werken. Je maakte je preken niet in de week voorafgaand aan de zondag waarop de preek werd gehouden. Volgens mij was je in september al bezig met de kerstpreek.
- Hoe je je preken overzichtelijk bijhield in het homiletisch overzicht. Je nummerde al je preken en zat op iets van 3700 preken liet je een keer zien. Toen ik reed naar huis en zat te

rekenen, dacht, dat kan toch niet, je was toen 58 en dat betekende dat je vanaf je 21ste elk jaar 100 keer geprekeet moet hebben. Er bleek inderdaad een telfout in te zitten. Ik was dus blij dat ik jou ook nog iets heb kunnen leren.

Dus, wie als André als pastor? Ik noem een typerende eigenschap voor André als pastor en zal daar een korte leerervaring van mijzelf als voorbeeld noemen.

1. Een **goede rolvastheid**... het moet duidelijk zijn wie de pastor is en wie de pastorant.
 - a. Dat die rolvastheid ook tussen ons gold als 'leraar en leerling' bleek wel op het moment van de kennismaking met de gemeente in de eredienst.... jij mag de schriftlezing doen... Je hebt daar subtiel laten ervaren: 'jij bent de leerling hier'.
2. Een volgende eigenschap **beschikbaar op momenten als het nodig is**
 - a. Ik denk aan de preek die ik mocht doen in het kader van mijn vicariaat. Onderweg op zondagmorgen raakte ik betrokken bij een ongeluk op de A2 toen een hond op de snelweg liep en ik betrokken raakte bij een kettingbotsing. Vanuit de ambulance waar ik zat voor een check of alles goed met me was belde ik met de pastorie in Heusen en inderdaad André was beschikbaar en nam het eerste deel van de dienst over. Ik kon het vervolgens overnemen bij de start van de preek.
3. Een **confronterende/disruptieve** stijl, het gesprek aan durven gaan, je zou het ook kerygmatisch kunnen noemen.
 - a. Je gaf mij elke week een lijstje met namen van gemeenteleden waar ik dan naar toe ging. En diverse keren kwam ik daar in situaties die voor mij ook confronterend waren. Daar heb ik van je geleerd om in moeilijke situaties ook te moeten en kunnen spreken.
4. **Poëtisch** pastoraat
 - a. In de week na die eerste keer dat ik de eredienst had geleid, liepen we samen een rondje over de wallen van Heusden. We gingen op een gegeven moment op een bankje zitten en zei: "je hebt gevloekt in de dienst" Ik schrok natuurlijk enorm. Je bedoelde dat ik in het gebed het woord 'Heer' als stopwoord had gebruikt. Je leerde me daar om de woorden zorgvuldig te kiezen en de gebeden uit te schrijven.
5. Oog voor de werkelijk pastorale vragen vanuit **diepe bewogenheid** vanuit de diepte van de ervaringen uit het eigen leven van de pastor.
 - a. Je had - vanuit je eigen bewogenheid - oog voor mijn eigen levenservaringen zoals het ziekbed en het overlijden van mijn moeder tijdens mijn tienerjaren. Bijvoorbeeld door mij mee te nemen naar het sterfbed van een gemeentelid waar je de zegen gaf. Die ervaringen waren ook helend voor mij.

Terugblikkend op die zeer waardevolle periode in mijn leven nu vijftien jaar geleden kan ik wel zeggen dat het me heel veel heeft gebracht om een aantal maanden met André als pastor op te mogen trekken. Ik werd zelf pastorant en leerling, dankzij André die doorhad dat mijn houding van een zelfverzekerde manager die al jong carrière had gemaakt in het bedrijfsleven een beschermingsmechanisme was tegen onverwerkte zaken en onzekerheden in mijn leven. En dat is dat toch wel een doorbraak geweest. Ik denk dat je dat wel enigszins weet wat je voor mij hebt betekend— zeker nadat er zelfs een TV programma is gewijd aan deze betekenis (16 maart 2014) bij Nederland zingt op Zondag. Zie [hier](#) voor de link.

Nu 15 jaar later ben ik niet meer werkzaam op het kerkelijk of christelijk erf. Ik sta weer volop in de samenleving met grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. Weet dat ik nog dagelijks profijt heb van de lessen van deze rolvaste, poëtische, kerygmatische, authentieke, eigenzinnig empathische en zeer bewogen pastor. Onze gepolariseerde, oppervlakkige samenleving en het zoekende leiderschap in de politiek snakt naar deze pastorale elementen, ik merk het zeer regelmatig in gesprekken in mijn werk bij ABP. Vanuit mijn huidige positie probeer ik daar in alle bescheidenheid een bijdrage aan te leveren.

Bedankt Andre, voor alles wat jij als pastor hebt betekend voor zo velen en ook voor mij.

Tot slot.

Nu lijkt André haast wel een heilige te zijn en lijkt mijn bijdrage misschien wel een hagiografie, iets waar wij in onze kringen uiteraard ver van willen blijven. Of André een heilige is, ga ik niet over. Maar dat André als pastor in het pastoraat iets van het Heilige heeft laten zien, daar ben ik heilig van overtuigd. Daar waar het Heilige oplicht is sprake van de ware zielszorg. Of zoals André, zoals je zelf hebt gedicht in dat prachtige Paaslied , lied 636 uit het nieuwe liedboek

Laat dan uw ziel in zonlicht dopen;
weg boze dromen – wees gerust!
Boven mij gaat de hemel open:
Gods liefde die ons wakker kust.
Lied 636